8 kap. Biskopen

BISKOPENS UPPGIFTER

1 § Den som innehar en befattning som biskop ska

1. förkunna evangelium i ord och handling,
2. ha ansvar för att evangelium förkunnas rent och klart och för att sakramenten förvaltas enligt kyrkans bekännelse och ordning,
3. svara för ledning och tillsyn,
4. vårda och värna kyrkans enhet,
5. viga präster och diakoner,
6. kalla präster och diakoner till överläggningar, samt
7. i övrigt fullgöra biskopens uppgifter enligt kyrkoordningen.

Visitationer

2 § Biskopen ska visitera stiftets församlingar.

Biskopen får också uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingarna i deras kontrakt. Uppdraget kan i särskilda fall ges till en ledamot eller till sekreteraren i domkapitlet.

Vid visitationerna ska det föras protokoll som ska lämnas till domkapitlet samt till berörd församling och samfällighet.

Fördelningen av uppgifterna mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift

3 § Arbetsuppgifterna för ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift fördelas mellan dem på pastorala områden.

Ärkebiskopens pastorala område består av församlingarna inom Uppsala, Enköpings och Sigtuna kontrakt.

Biskopens i Uppsala stift pastorala område består av återstående församlingar i Uppsala stift.

Inom sina pastorala områden ska ärkebiskopen respektive biskopen i Uppsala stift svara för uppgifterna enligt 1 § 1–4 och 2 §. De utser även kontraktsprostarna inom sina respektive områden. I övrigt ska uppgifterna enligt 1 § utföras av ärkebiskopen eller, efter uppdrag från ärkebiskopen, av biskopen.

Överhovpredikant

4 § Ur kretsen av biskopar utser Konungen en överhovpredikant.

Överhovpredikanten får, i den ordning som Konungen bestämmer, fullgöra de uppgifter beträffande hovförsamlingen som för andra församlingar ankommer på stiftsstyrelsen eller domkapitlet.

Närmare bestämmelser om vem som får tillhöra hovförsamlingen finns i 35 kap.

FÖRHINDER FÖR BISKOPEN

5 § När biskopen är förhindrad att utöva sin tjänst eller när biskopstjänsten är ledig får domkapitlet besluta om vem som ska fullgöra biskopens uppgifter, såvida detta inte är särskilt reglerat i kyrkoordningen.

I Uppsala stift ska dock vad som sägs i första stycket gälla först när båda biskoparna är förhindrade.

Uppgiften att viga präster och diakoner får bara ges åt en annan biskop.

KONTRAKTSPROSTENS UPPGIFTER

6 § Kontraktsprosten ska i sitt kontrakt

1. biträda biskopen med ledningen och tillsynen,
2. biträda biskopen vid visitationerna i församlingarna,
3. på biskopens uppdrag visitera församlingar, samt
4. i övrigt fullgöra de uppgifter som kontraktsprosten enligt kyrkoordningen ska utföra.

HUR BISKOPAR UTSES

Allmänna bestämmelser

7 § En biskop utses genom ett val i stiftet. Ärkebiskopen utses genom val i alla stift. Rösträtt i dessa val har bara särskilt röstberättigade.

Valet ska föregås av ett nomineringsval.

Stiftsstyrelsen ansvarar för genomförandet av nomineringsvalet och valet. (SvKB 2005:17, 2009:4)

8 § Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska utifrån bestämmelserna i 25 kap. 2 § första stycket pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhållit röster i nomineringsvalet. Prövningen ska omfatta de kandidater som erhållit fem procent eller mera av rösterna. Om möjligt ska dock minst fem kandidater bli behörigförklarade.

I valet får röster bara avges på dem som Ansvarsnämnden förklarat behöriga att biskopsvigas. (SvKB 2002:9, 2009:4)

9 § Vid valet har varje röstberättigad en röst.

Vid valet av ärkebiskop ska samtliga röster från prästerna, diakonerna och elektorerna i Uppsala stift delas med tio, varvid decimaler ska strykas.

Därefter ska de läggas samman med övriga röster. (SvKB 2009:4)

10 § En kandidat som får mer än hälften av rösterna är vald till biskop.

Om ingen kandidat får mer än hälften av rösterna ska en andra valomgång genomföras mellan de två kandidater som i det första valet har fått flest röster. Om flera kandidater fått lika många röster avgörs genom lottning vilka av kandidaterna som ska delta i den andra valomgången.

11 § Om båda kandidaterna i en andra valomgång får lika många röster avgörs valet genom lottning.

12 § Kyrkostyrelsen bekräftar valet genom att utfärda ett bevis om utnämningen till biskop.

Röstberättigade

13 § Vid ett biskopsval, som inte avser befattningen som ärkebiskop eller biskop i Visby stift, har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av dess församlingar, och
3. särskilt utsedda elektorer.

(SvKB 2002:9; 2005:17, 2009:4)

14 § Vid ett val av ärkebiskop har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter i samtliga stift,
2. ledamöterna i kyrkostyrelsen,

3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Uppsala stift eller i någon av dess församlingar, och
4. särskilt utsedda elektorer för Uppsala stift. (SvKB 2002:9, 2009:4)

14 a § Vid ett val av biskop i Visby stift har följande personer rösträtt:
1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Visby stift eller i någon av dess församlingar i Sverige,
3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner för utlandsförsamlingarna, och
4. särskilt utsedda elektorer. (SvKB 2005:17, 2009:4. 2011:7)

Röstlängd

15 § Stiftsstyrelsen ska upprätta en röstlängd som visar vilka präster och diakoner som har rösträtt.

Röstlängden ska uppta alla de präster och diakoner som 30 dagar före den dag nominerings-valet ska ske har rösträtt enligt 13, 14 eller 14 a §. Röstlängden ska samma dag som den upprättats anslås på stiftets anslagstavla. (SvKB 2009:4, 2010:6)

15 a § Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden eller anser sig felaktigt utelämnad ska inom en vecka skriftligen hos stiftsstyrelsen begära att uppgiften rättas. (SvKB 2010:6)

15 b § Om rösträtt föreligger för dem som är anställda som präster och diakoner vid ett visst biskopsval avgörs på grundval av den röstlängd som har upprättats enligt 15 §. (SvKB 2010:6)

Hur elektorerna utses

16 § När det gäller val av elektorer utgör varje pastorat en valkrets.

16 a § Det ska väljas lika många elektorer som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda i stiftets församlingar och anställda pastorsadjunkter när stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkt för valet. (SvKB 2009:4)

17 § Inom varje pastorat ska det väljas minst en elektor.

Stiftsstyrelsen ska fördela övriga elektorer mellan pastoraten. Fördelningen ska göras i förhållande till antalet röstberättigade enligt 33 kap. 2 § i varje pastorat. Antalet röstberättigade ska beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 en vecka före det att stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkten för valet.

Stiftsstyrelsen ska genast underrätta pastoraten om beslutet. (SvKB 2009:4, 2010:6)

18 § För elektorerna ska det väljas lika många ersättare.

19 § Valet av elektorerna och deras ersättare ska äga rum senast den dag som stiftsstyrelsen bestämmer.

20 § Om ett pastorat består av en församling, ska elektorerna och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller, om det inte finns något kyrkofullmäktige, av kyrkorådet.

21 § Om ett pastorat består av två eller flera församlingar, ska elektorerna och deras ersättare väljas av samfällda kyrkofullmäktige.

Om det inte finns samfällda kyrkofullmäktige i pastoratet ska elektorerna och deras ersättare i stället väljas av kyrkoråden gemensamt i pastoratets församlingar.

22 § Vid valet av elektorerna och deras ersättare får inte de personer rösta som redan har rösträtt vid biskopsvalet.

23 § Valbar till elektor och ersättare för elektor är den som är behörig att utses till ledamot i kyrkofullmäktige i en församling inom pastoratet.

Den som redan har rösträtt vid biskopsvalet är dock inte valbar.

Elektorer från utlandskyrkan

23 a § För varje församling i utlandskyrkan ska de valda ledamöter i kyrkorådet som tillhör Svenska kyrkan välja lika många elektorer som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda för församlingen vid tidpunkten för elektorsvalet. En elektor ska tillhöra Svenska kyrkan och vara valbar i den församling som förrättar valet.

Vid valet av elektorer gäller bestämmelserna i 18, 19 och 22 §§ samt i 23 § andra stycket. (SvKB 2005:17, 2009:4)

Hur nomineringsvalet går till

24 § Nomineringsvalet ska ske på betryggande sätt enligt anvisningar som stiftsstyrelsen utfärdar.

Rösträtt i nomineringsvalet har de som har rösträtt i biskopsvalet. (2009:4)

25 § Stiftsstyrelsen ska omedelbart efter det att rösterna räknats anslå resultatet av nomineringsvalet på stiftets anslagstavla.

Så snart nomineringsvalet inte längre kan överklagas ska resultatet överlämnas till Svenska kyrkans ansvarsnämnd för prövning enligt 8 § av kandidaternas behörighet. (SvKB 2009:4)

Hur biskopsvalet går till

26 § Stiftsstyrelsen bestämmer tidpunkten för biskopsvalet.

27 § För att avge sina röster samlas de röstberättigade enligt följande:

1. Stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter samlas med stiftsstyrelsens ordförande som valförrättare.
2. Kyrkostyrelsens ledamöter deltar tillsammans med stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter i Uppsala stift.
3. Övriga röstberättigade inom varje kontrakt samlas med kontraktsprosten som valförrättare.

Om kontraktsprosten är förhindrad att vara valförrättare utser stiftsstyrelsen en annan av prästerna i kontraktet att fullgöra uppgiften.

Stiftsstyrelsen i Visby stift beslutar hur präster, diakoner och elektorer i Svenska kyrkan i utlandet ska utöva sin rösträtt. (SvKB 2002:9; 2005:17, 2009:4, 2011:7)

28 § Prästerna och diakonerna inom ett kontrakt samt elektorerna för kontraktets pastorat röstar i sitt kontrakt.

Stiftsadjunkter och tjänstlediga pastorsadjunkter samt de som är anställda som diakoner i stiftet röstar i det kontrakt där stiftets domkyrka är belägen. (SvKB 2009:4)

29 § Den som har rösträtt under flera av punkterna 13-14 a §§ ska meddela valförrättarna på vilket ställe han eller hon kommer att lämna sin röst. (SvKB 2005:17)

30 § Valförrättningen är offentlig.

31 § Valet ska ske med slutna sedlar. Dessa ska vara lika till storlek, material och färg och vara utan kännetecken.

Varje röstande ska på sin valsedel ange namnet på den person som han eller hon anser vara lämpligast att bli biskop i stiftet. Den föreslagnas titel och hemort får också anges på valsedeln.

32 § Omedelbart efter det att röstningen har förklarats avslutad ska valförrättaren räkna rösterna tillsammans med två av dem som röstat. Dessa två utses av de röstberättigade. Rösträkningen ska genomföras utan avbrott. Resultatet av rösträkningen är preliminärt.

Omedelbart efter det att den preliminära rösträkningen har avslutats ska valförrättaren till stiftsstyrelsen överlämna en förteckning över de röstande, protokollet samt valsedlar i förseglade omslag.

Stiftsstyrelsen ska se till att samtliga dessa handlingar kommer in. Om någon handling saknas ska den begäras in.

33 § Stiftsstyrelsen ska göra den slutliga sammanräkningen av valresultatet. Vid valet av ärkebiskop ska stiftsstyrelsen vid denna sammanräkning iaktta bestämmelsen i 9 § andra och tredje styckena.

34 § En valsedel är ogiltig om den har kännetecken som uppenbarligen har gjorts med avsikt.

35 § Ett namn på en valsedel ska anses obefintligt om namnet avser en kandidat som inte har behörigförklarats av Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, är överstruket eller det inte klart framgår vem som avses.

Om valsedeln upptar flera namn, ska alla namn utom det första anses obefintliga. (SvKB 2009:4)

36 § Om det behövs en andra valomgång ska stiftsstyrelsen genast kungöra det på stiftets anslagstavla samt meddela dem som berörs.

Den andra valomgången genomförs på samma sätt som det första valet.

37 § När valet har genomförts så att en kandidat blivit vald till ny biskop ska stiftsstyrelsen på stiftets anslagstavla kungöra vem som valts.

Överklagande

38 § Elektorsvalet, nomineringsvalet och biskopsvalet får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd. Elektorsvalet får dock bara överklagas i samband med att nomineringsvalet överklagas.

Skrivelse med överklagandet av elektorsvalet eller nomineringsvalet ska ha kommit in till stiftsstyrelsen senast en vecka efter det att resultatet av nomineringsvalet har anslagits på stiftets anslagstavla.

Skrivelse med överklagandet av biskopsvalet ska ha kommit in till stiftsstyrelsen senast en vecka efter det att resultatet av biskopsvalet har anslagits på stiftets anslagstavla. (SvKB 2009:4, 2010:6)

Vem som får överklaga

39 § Den som har varit röstberättigad vid biskopsvalet har rätt att överklaga nomineringsvalet och biskopsvalet.

Även den som har varit röstberättigad vid elektorsvalet får överklaga nomineringsvalet, om grunden för överklagandet är att fel har förekommit vid elektorsvalet. (SvKB 2010:6)

Överklagande av rättelse enligt 15 a §

39 a § Den som har begärt rättelse av uppgift i röstlängd enligt 15 a § får överklaga stiftsstyrelsens beslut att inte göra rättelse hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd. Skrivelse med överklagandet ska ha kommit in till stiftsstyrelsen inom två veckor från det att röstlängden har anslagits på stiftets anslagstavla. (SvKB 2010:6)

HUR KONTRAKTSPROSTAR UTSES

40 § Kontraktsprosten utses av biskopen efter det att kontraktets präster har hörts.

Vid behov får biskopen utse en vikarie för kontraktsprosten.

Om biskopen är förhindrad att utse en kontraktsprost eller vikarie för kontraktsprosten får domkapitlet göra det. Domkapitlets förordnande får bara vara till dess att biskopen har utsett en ny kontraktsprost.